
Działania kontrolne Prezesa UKE w obszarze nadzoru rynku wyrobów

---

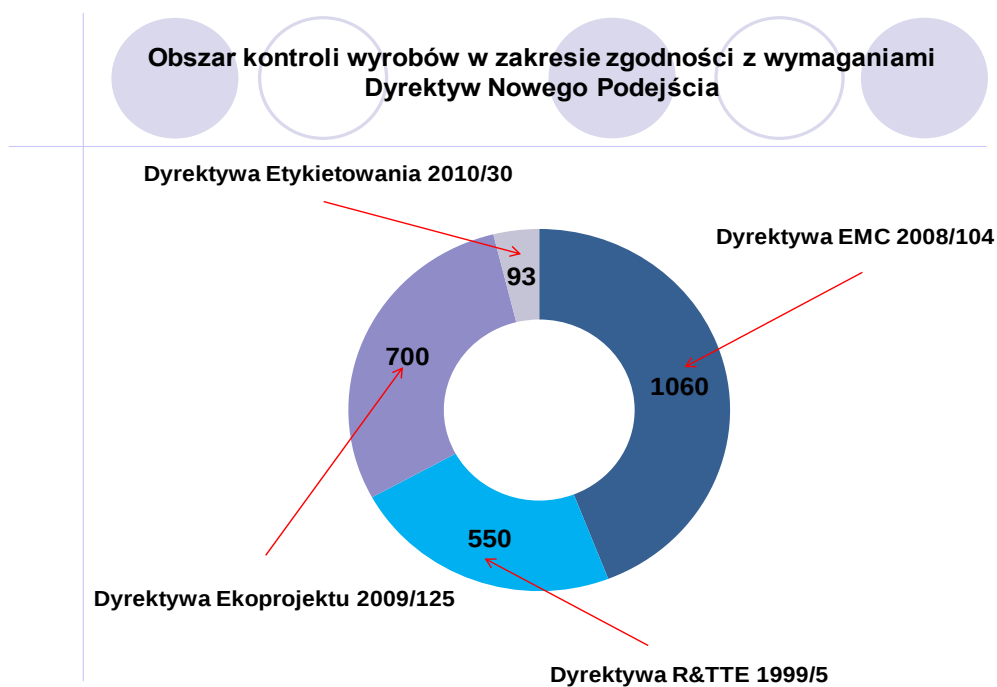

Wprowadzenie

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej jest organem wyspecjalizowanym odpowiedzialnym za kontrole wyrobów w następujących obszarach:

- urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w zakresie kontroli spełniania wymagań kompatybilności elektromagnetycznej; typowe urządzenia w tej grupie to np. zasilacze, systemy oświetleniowe, sprzęt RTV i AGD, anteny aktywne;
- urządzeń komunikujących się za pomocą fal radiowych, a więc np. telefony komórkowe, routery, zabawki sterowane radiowo oraz urządzeń telekomunikacyjnych końcowych np. stacjonarne aparaty telefoniczne, modemy przewodowe;
- urządzeń wykorzystujących energię posiadających tryb czuwania lub wyłączenia np. dekodery, urządzenia małego AGD, kina domowe;
- telewizorów, które powinny zostać opatrzone etykietą efektywności energetycznej.

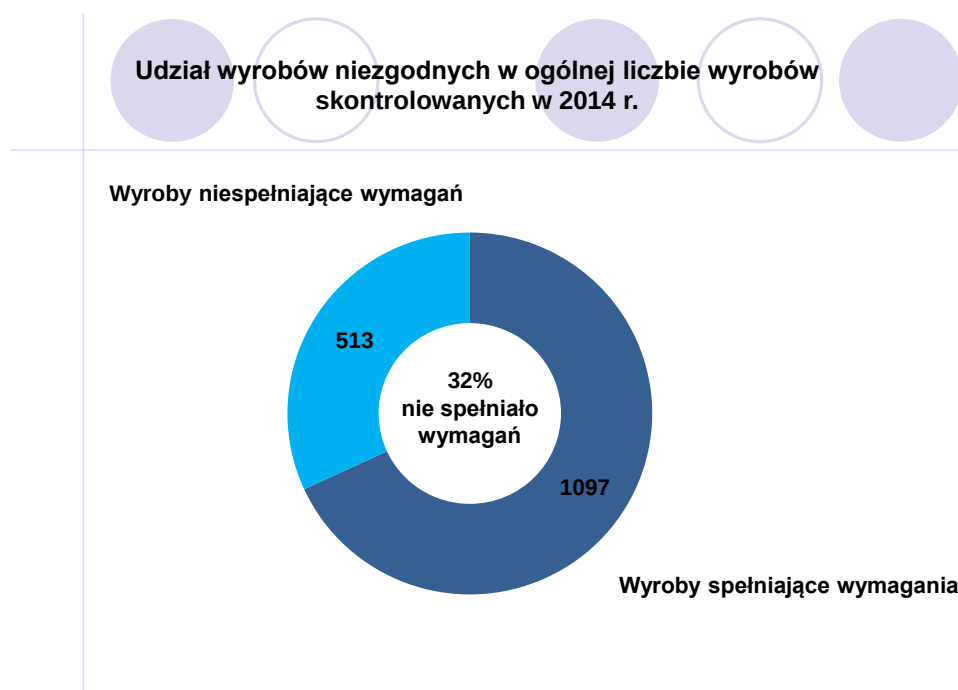
Od 2012 r. planowanie kontroli w ramach nadzoru rynku prowadzone jest w oparciu o opracowane założenia szeroko rozumianej polityki prokonsumenckiej. Kontrole prowadzone są w szczególności w obszarach wyrobów lub grup wyrobów o podwyższonym ryzyku wystąpienia niezgodności, należących zwłaszcza do segmentu wyrobów powszechnie dostępnych dla konsumentów.

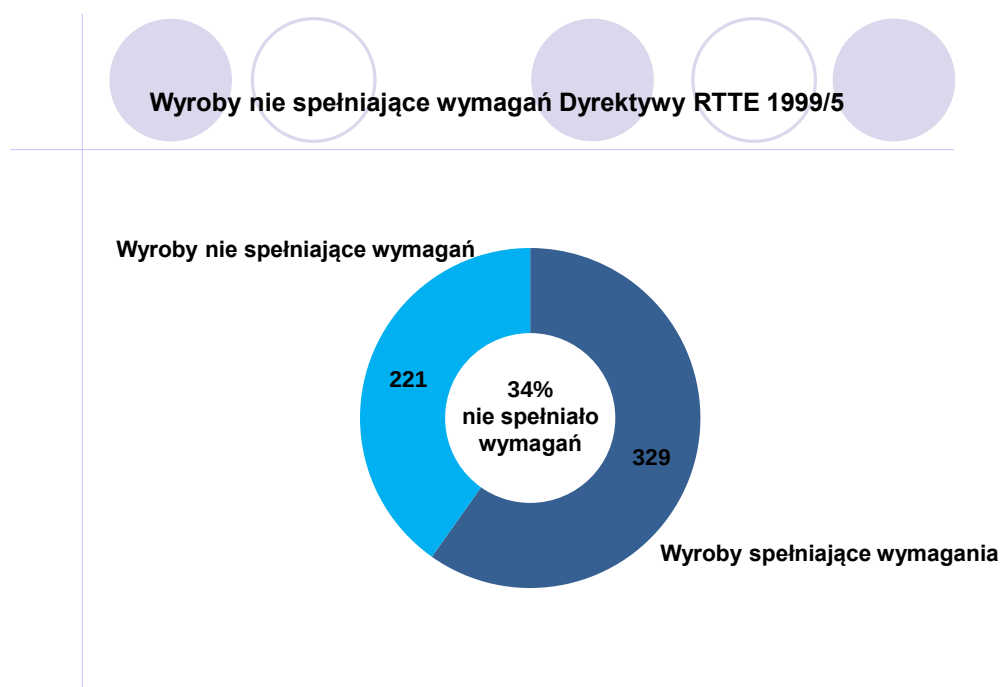
Ze względu na liczbę wyrobów, które występują na rynku i mogą być przedmiotem kontroli, najszerszy katalog wyrobów występuje w obszarze wymagań kompatybilności elektromagnetycznej. Wymagania kompatybilności elektromagnetycznej – zwane też wymaganiami EMC – zapewniają, że urządzenie nie zakłóca pracy innych urządzeń oraz jest odporne na zakłócenia emitowane przez inne urządzenia.

Znacznie mniej wyrobów zakwalifikowano do katalogu wymagań R&TTE czyli wymagań określonych dla urządzeń radiowych i telekomunikacyjnych urządzeń końcowych. Wymagania zasadnicze dla urządzeń R&TTE odnoszą się do ochrony zdrowia i bezpieczeństwa użytkownika, efektywnego wykorzystania zasobów częstotliwości lub zasobów orbitalnych (w przypadku urządzeń radiowych) oraz kompatybilności elektromagnetycznej (analogicznie jak w przypadku urządzeń EMC). Kolejną liczną grupą wyrobów, ważną z finansowego punktu widzenia, jest grupa wyrobów spełniających wymagania „ekoprojektu”. Wymagania te potocznie możemy nazwać wymaganiami związanymi z energooszczędnością urządzeń niebędących w aktywnym użyciu, a więc takich, które czekają na aktywację lub które przeszły w tzw. stan uśpienia (tryb czuwania). Wymagania odnoszące się do „ekoprojektu” nazywamy wymaganiami szczegółowymi, a określają one dopuszczalne poziomy zużycia energii przez wyroby w określonych trybach "odpoczynku". Kwestia oszczędzania energii elektrycznej wiąże się także bezpośrednio z wymaganiami etykietowania dla telewizorów. W przeciwieństwie do wcześniejszych wymagań, kontroli nie podlegają tu konkretnie nałożone wymagania techniczne, jak np. poziom zużycia energii, lecz zgodność zadeklarowanych przez producenta wartości parametrów z rzeczywistym poziomem zużycia energii oraz stan wypełniania obowiązków informacyjnych wobec konsumentów.

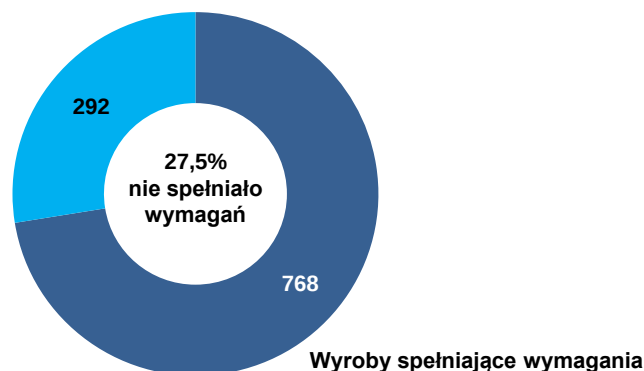
Łącznie w 2014 r. Prezes UKE poddał kontroli **1610** wyrobów objętych wskazanymi powyżej wymaganiami.

W wyniku przeprowadzonych w 2014 r. kontroli **513** wyrobów spośród 1610 skontrolowanych uznano za wyroby niespełniające wymagań (wyroby niezgodne). Oznacza to, że spośród znajdujących się w obrocie wyrobów, niemal co trzeci poddany kontroli wyrób nie spełniał wymagań. Analizując ogólny poziom niezgodności należy jednak zwrócić uwagę na sposób, w jaki rozkłada się liczba wyrobów niezgodnych w odniesieniu do wszystkich wymagań. Najwięcej, bo aż **41%** wyrobów niezgodnych, dotyczy urządzeń radiowych i telekomunikacyjnych urządzeń końcowych (wymagania Dyrektywy R&TTE 1999/5), natomiast poziom niezgodności w zakresie podlegania wymaganiom kompatybilności elektromagnetycznej (wymagania Dyrektywy EMC 2004/108) osiągnął poziom **30%**. Spośród wspomnianych dwóch kategorii wyrobów (EMC i R&TTE) **20%** wyrobów skontrolowanych jednocześnie w zakresie wymagań ekoprojektu (tj. 80 spośród 393) wykazało dodatkowo niezgodności (niespełnienie wymagań Dyrektywy ErP 2009/125). Natomiast kontrole w zakresie wymagań dla etykietowania telewizorów wykazały nieprawidłowości w stosunku do obowiązków dystrybutorów i dostawców wobec **23** modeli telewizorów, spośród 93 skontrolowanych.

Wyroby niespełniające wymagań

Dane dotyczące wybranych grup wyrobów o podwyższonym ryzyku wystąpienia niezgodności

Od 2012 r. do prowadzonych przez Prezesa UKE kontroli wyrobów znajdujących się na rynku, zastosowano nowe podejście, wpisujące się w realizowaną w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej politykę prokonsumencką. Po analizie wyników kontroli z lat 2012 – 2014 można stwierdzić, że niektóre z kategorii wyrobów wykazują niepokojąco odbiegające od średnich poziomy udział wyrobów niezgodnych pośród wyrobów skontrolowanych (np. urządzenia zasilające 37,94% w 2012 r., 59% w 2013 r., 42% w 2014r.). Jednocześnie zauważalna jest tendencja malejąca liczby wyrobów niezgodnych w innych grupach wyrobów (np. elektronarzędzia 18,18% w 2013 r., 4% w 2014 r.).

W związku z powyższym, słuszne wydaje się opracowanie polityki i strategii kontroli dostosowanej do realiów rynku i potrzeb konsumentów. Podstawową potrzebą konsumentów jest chęć posiadania pewności, iż na rynku znajdują się wyłącznie wyroby zgodne z wymaganiami, niestwarzające zagrożenia zarówno dla ich użytkowników, jak i dla innych wyrobów. Dlatego celowa jest koncentracja kontroli w tych obszarach, gdzie istnieją największe źródła „niezgodności” zidentyfikowane przez Prezesa UKE oraz jednocześnie, systematyczne przyglądanie się nowym kategoriom wyrobów obecnych na rynku.

W 2014 r. szczególną uwagę Prezesa UKE zwróciły następujące kategorie wyrobów:

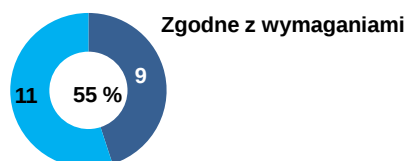
I. Urządzenia EMC:

- ładowarki i zasilacze
- urządzenia oświetleniowe technologii LED
- świetlówki energooszczędne
- anteny ze wzmacniaczem

- kamery wideo
- systemy kina domowego
- ekspresy do kawy
- kuchenki mikrofalowe

Wyniki kontroli wybranych kategorii wyrobów w 2014 r.

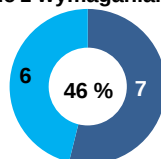
Anteny ze wzmacniaczem

Niezgodne z wymaganiami

Systemy kina domowego

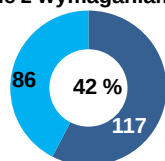
Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Zasilacze, ładowarki

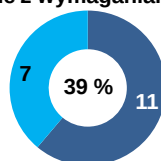
Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Kamery wideo

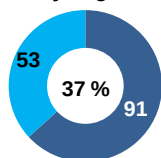
Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Wyniki kontroli wybranych kategorii wyrobów w 2014 r.

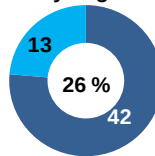
Urządzenia oświetleniowe technologii LED
Nie zgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Ekspresy do kawy

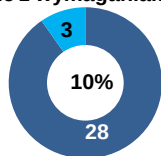
Nie zgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Mikrofalówki

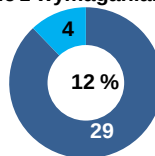
Nie zgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Światłówki energooszczędne

Nie zgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Przedstawione wykresy prezentują wyniki kontroli przeprowadzonych w 2014 r. w obszarach wyrobów, które charakteryzuje wysoki udział wyrobów niezgodnych (np. urządzenia zasilające) oraz badanie nowych segmentów rynku (np. ekspresy do kawy i kuchenki mikrofalowe). Jak łatwo zauważyć, większość wytypowanych wyrobów znacznie przekroczyła trzydziestoprocentowy poziom udziału wyrobów niezgodnych. W okolicy średniej statystycznej znalazły się m.in. ekspresy do kawy, natomiast wysokie wyniki kontroli kuchenek mikrofalowych oraz świetlówek energooszczędnych nie wskazują na potrzebę utrzymania szczególnej uwagi na tych grupach asortymentowych. Nie oznacza to jednak, że zostaną całkowicie pominięte w przyszłych kontrolach Prezesa UKE.

II. Grupa Urządzeń R&TTE:

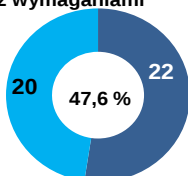
- wzmacniacze GSM
- telefony bezprzewodowe DECT
- urządzenia radiowe bliskiego zasięgu (SRD) z wyłączeniem zabawek sterowanych radiowo
- sterowane radiowo zabawki
- radiowe urządzenia RLAN (np. routery, punkty dostępowe i inne)

Wyroby podlegające wymaganiom R&TTE od zawsze charakteryzowały się wyższym udziałem wyrobów niezgodnych niż wyroby EMC. Tendencja ta utrzymała się również w 2014 r. Szczególnie trafnie określone zostały w obszarze urządzeń R&TTE grupy o potencjalnie podwyższonym ryzyku wystąpienia niezgodności. Spośród wyselekcjonowanych grup, udział wyrobów niezgodnych waha się pomiędzy 27 proc., a 47 proc.. Zatem w najkorzystniejszym przypadku, jeden produkt na cztery nie spełniał wymagań (radiowe urządzenia LAN), natomiast w najgorszym, niemal co drugi okazał się niezgodny (telefony DECT).

Wyniki kontroli wybranych kategorii wyrobów w 2014 r.

Telefony DECT

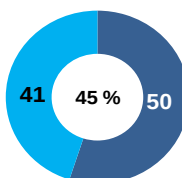
Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Zabawki sterowane radiowo

Niezgodne z wymaganiami

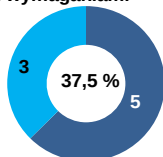

Zgodne z wymaganiami

Wyniki kontroli wybranych kategorii wyrobów w 2014 r.

Wzmacniacze GSM

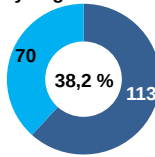
Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

Urządzenia radiowe bliskiego zasięgu

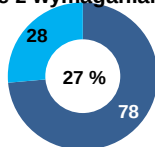
Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

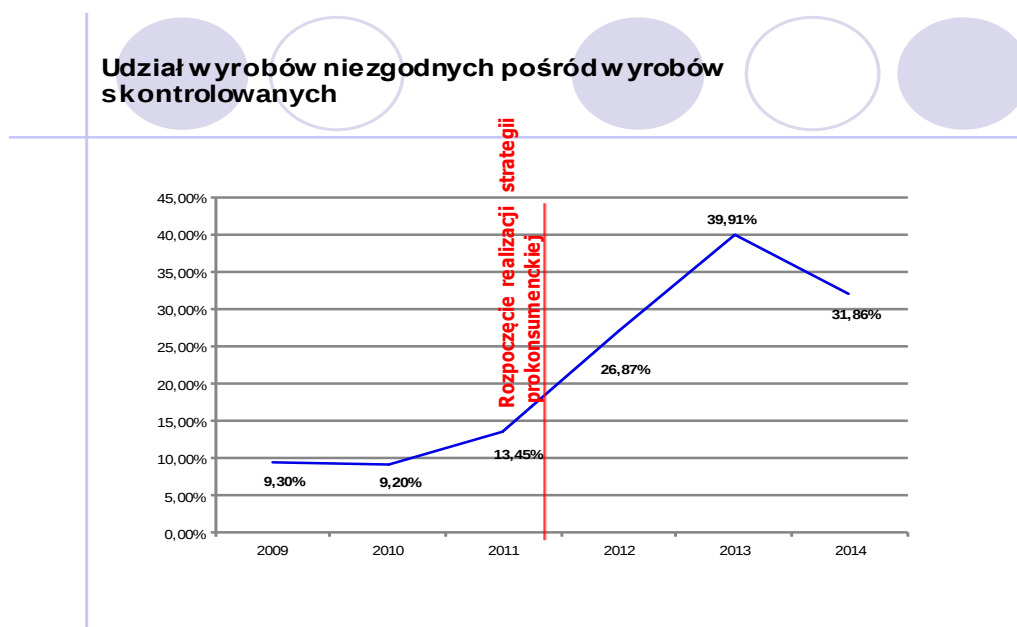
Radiowe urządzenia RLAN

Niezgodne z wymaganiami

Zgodne z wymaganiami

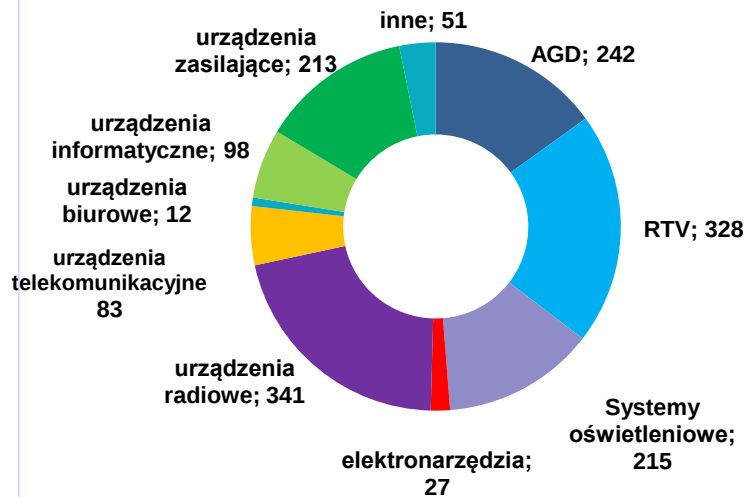
Osiągnięcie tak wysokiej skuteczności wykrywania i podejmowania czynności zmierzających do eliminacji wyrobów niezgodnych z rynku jest, jak już wspomniano, efektem wprowadzonej w 2012 r. nowej prokonsumenckiej strategii w nadzorze rynku. Wyniki, które są skutkiem wprowadzenia nowego podejścia do kontroli, zostały zobrazowane na poniższym wykresie i prezentują jego skuteczność.

Pozytywnym efektem oddziaływania kontroli na rynek, jest odnotowany w 2014 r., spadek ogólnej liczby wyrobów niezgodnych, stanowiący skutek konsekwencji w działaniach kontrolnych Prezesa UKE. Koncentracja kontroli w stosunku do niektórych grup wyrobów, musiała zostać utrzymana ze względu na wysoki poziom niezgodności, pomimo iż w okresie wcześniejszym stanowiły one również grupę, która skupiała szczególną uwagę kontroli (np. w 2013 r. grupa urządzeń zasilających wskazywała wynik niezgodności na poziomie 59% wyrobów skontrolowanych, a w 2014 r. liczba ta wyniosła 42%). Spadek udziału wyrobów niezgodnych może być zatem pozytywnym skutkiem konsekwentnego działania w obszarach o podwyższonym ryzyku wystąpienia niezgodności.

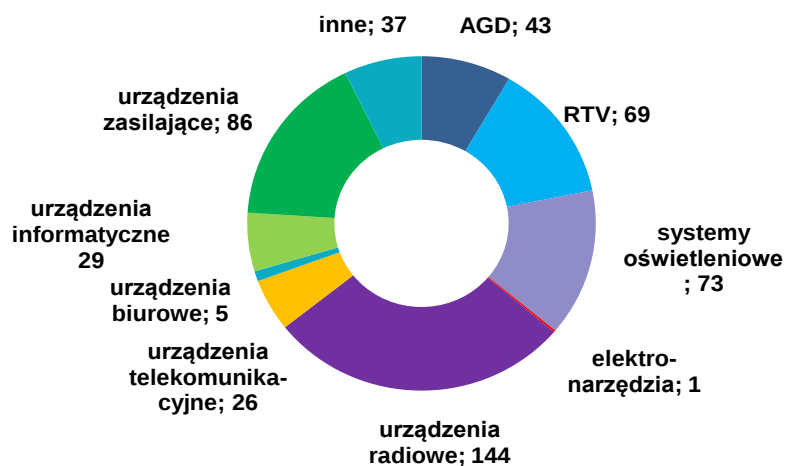
Do ciekawych wniosków prowadzi także porównanie ilości skontrolowanych wyrobów w poszczególnych grupach asortymentowych z liczbą wyrobów niezgodnych, w tychże grupach. Szczegóły wyników kontroli przeprowadzonych w 2014 r. zaprezentowano na poniższych wykresach.

Udział poszczególnych grup asortymentowych pośród skontrolowanych wyrobów

Jak łatwo zauważyć, pod względem rodzaju skontrolowanego asortymentu największymi i jednocześnie najbardziej reprezentatywnymi grupami są: urządzenia AGD, RTV, systemy oświetleniowe, urządzenia radiowe oraz zasilające.

Udział poszczególnych grup asortymentowych pośród wyrobów niezgodnych

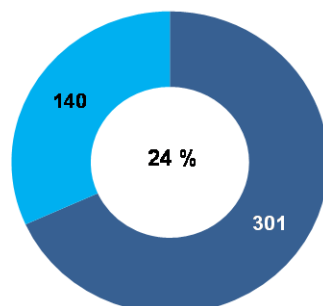
Proporcjonalnie pod względem asortymentowym rozkłada się udział wyrobów niezgodnych w zbiorze wyrobów ogółem skontrolowanych. Najliczniej reprezentowanym w skali kraju grupom, można przypisać najszerszą reprezentację wśród wyrobów niezgodnych. Najwięcej niezgodności dotyczyło urządzeń radiowych, a następnie w kolejności: urządzeń zasilających, urządzeń oświetleniowych, RTV i AGD. Podobne wskazania otrzymujemy analizując rynki lokalne. Poniższa mapa ukazuje grupy wyrobów o najwyższym odsetku niezgodności w poszczególnych regionach Polski.

Weryfikacja wymagań w laboratoriach badawczych UKE

W 2014 r. przeprowadzono badania laboratoryjne 441 wyrobów, co stanowi niemal jedną czwartą wszystkich skontrolowanych wyrobów. Niemal co czwarty z poddanych badaniom wyrobów uzyskał negatywny wynik badań laboratoryjnych. Natomiast pozostałe wyroby niespełniające wymagań dotknięte są wadami związanymi z wymaganiami administracyjno-prawnymi, co oznacza np. że producent nie przeprowadził oceny zgodności i nie zgromadził odpowiedniej dokumentacji technicznej wyrobu, nie naniesiono prawidłowego oznakowania lub naniesiono oznakowanie, które mogło wprowadzić w błąd konsumenta.

Wyroby poddane badaniom w laboratoriach UKE w 2014 r.

Badania z wynikiem negatywnym

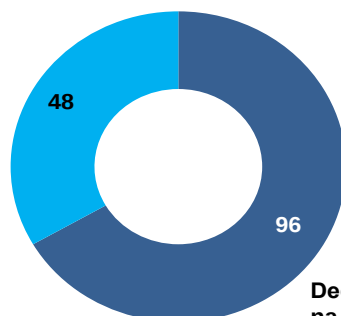

Badania z wynikiem pozytywnym

W wyniku postępowań wszczętych w związku ze stwierdzonymi niezgodnościami podczas wprowadzenia do obrotu wyrobu niezgodnego z wymaganiami, przeprowadzono – na podstawie przepisów Ustawy o systemie oceny zgodności (UOSOZ) – 144 postępowania, w wyniku których nałożono na 96 przedsiębiorców obowiązki polegające na nakazaniu wycofania wyrobu z obrotu lub zakazaniu udostępniania wyrobu. W 48 przypadkach umorzono postępowania ze względu na wycofanie wyrobu niezgodnego z obrotu lub usunięcie stwierdzonych niezgodności.

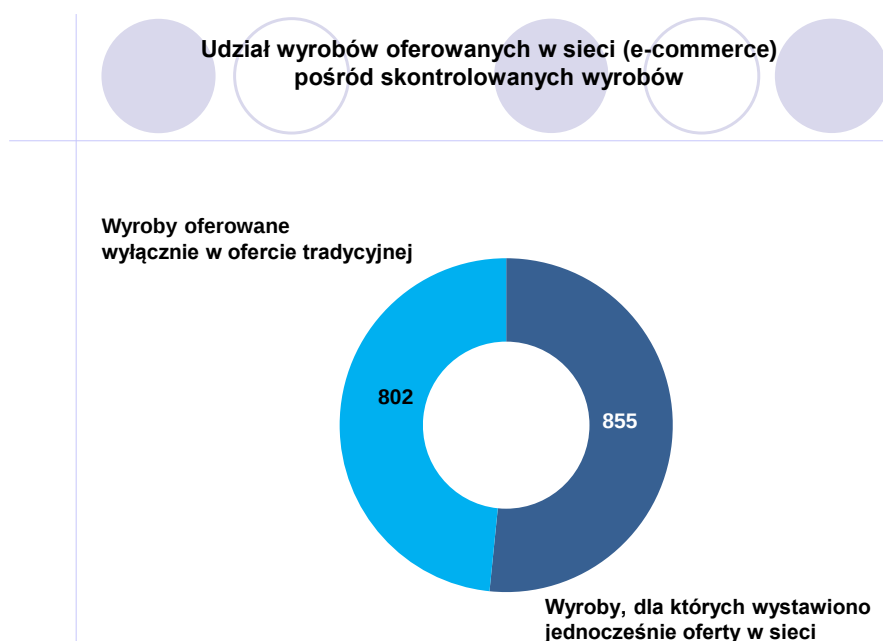
Postępowania w sprawie wprowadzenia do obrotu lub oddania do użytku wyrobu niezgodnego z wymaganiami - art. 41 uosoz

Postępowania umorzone na podstawie art. 41c ust. 2 uosoz

Decyzja nakładająca obowiązki na podstawie art. 41c ust. 3 uosoz

Coraz większy udział w rynku stanowią wyroby oferowane jednocześnie w sieci internetowej. Aktualnie ponad połowa wszystkich skontrolowanych przez Prezesa UKE wyrobów jest jednocześnie oferowana w handlu internetowym na tzw. rynku e-commerce. Kwestii handlu internetowego nie należy lekceważyć – szacuje się, iż rynek ten jest wart obecnie kilkanaście miliardów złotych rocznie.

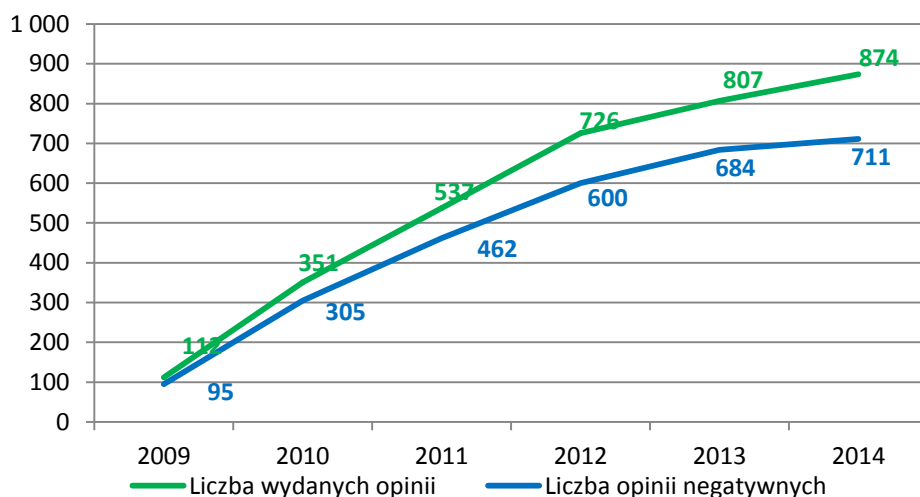

Współpraca z organami celnymi

Działania Prezesa UKE w ramach nadzoru rynku wyrobów w Polsce zmierzają nie tylko do sprawnego i skutecznego eliminowania z rynku wyrobów, które nie spełniają zasadniczych wymagań, lecz nakierowane są także na zapobieganie wprowadzaniu takich wyrobów do obrotu. Spośród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, Polska posiada jedną z najdłuższych granic z obszarem pozawspólnotowym. Łącznie pas graniczny z Federacją Rosyjską (230km), Ukrainą (535km) i Białorusią (420km) wynosi około 1185 kilometrów. Z każdym rokiem współpraca Prezesa UKE z organami celnymi jest coraz ściślejsza. Organy celne zwracają się systematycznie z wnioskami o wydanie opinii w sprawie spełniania przez wyroby zasadniczych, szczegółowych i innych wymagań. W roku sprawozdawczym, kolejny rok z rzędu, odnotowano znaczny wzrost liczby wniosków organów celnych o wydanie opinii Prezesa UKE. Dane statystyczne wskazują na stale rosnące zapotrzebowanie na specjalistyczną wiedzę, którą Prezes UKE służy organom celnym. Niejednokrotnie wnioski dotyczą nie jednego, lecz kilku różnych wyrobów, wobec czego liczba wyrobów, w stosunku do których faktycznie wydano opinię, jest znacznie wyższa i nie znajduje odzwierciedlenia w samej liczbie wydanych opinii.

Wyniki współpracy z organami celnymi potwierdzają, że z punktu widzenia nadzoru rynku wyrobów działania podejmowane już na etapie wprowadzania do obrotu wyrobów spoza UE są równie istotne, jak sama działalność kontrolna prowadzona w stosunku do wyrobów znajdujących się w bieżącym obrocie w kraju.

Dane dotyczące opinii wydanych na wniosek organów celnych na przestrzeni lat 2009-2014

Warto przypomnieć, że w przypadku stwierdzenia niespełniania przez wyrób zgłoszony do odprawy celnej odpowiednich wymagań, nie może on zostać dopuszczony na obszar celny Unii Europejskiej.

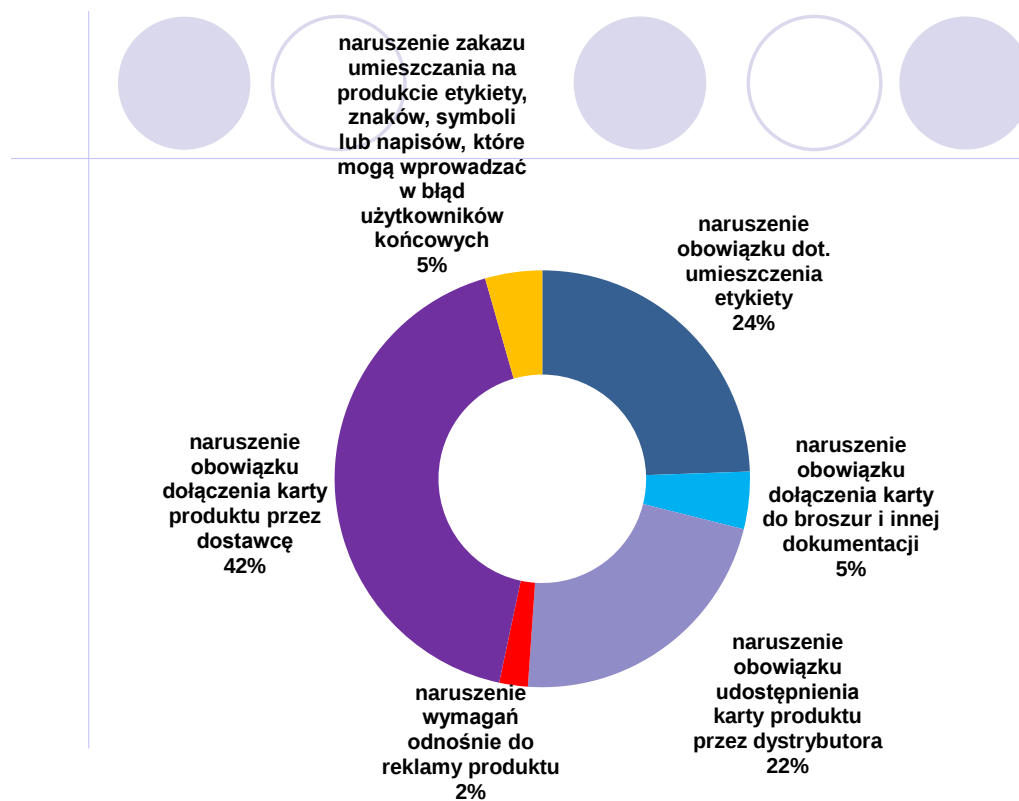
Etykietowanie TV

W 2014 r. Prezes UKE prowadził kontrole na podstawie Ustawy z dnia 14 września 2012 r. o obowiązkach w zakresie informowania o zużyciu energii przez produkty wykorzystujące energię (Dz.U. 2012 poz. 1203). Kontrolą obowiązków objęto 93 modele telewizorów udostępnianych w punktach sprzedaży detalicznej. Najbardziej widocznym z punktu widzenia konsumenta elementem poddawanyemu kontroli jest etykieta efektywności energetycznej, która powinna zostać umieszczona z przodu telewizora, w widocznym miejscu. Ponadto konsumentowi powinna zostać udostępniona karta produktu, przy czym ustawa nie określa sposobu jej udostępnienia, tak więc dystrybutor może wystawić kartę na widok publiczny, jak również przedstawiać ją na wyraźne żądanie konsumenta.

Wśród skontrolowanych obowiązków, stwierdzono naruszenie przepisów ustawy dotyczących 23 modeli telewizorów. Naruszony został szereg ustawowych obowiązków, a wśród nich najczęstszym było naruszenie obowiązku dołączenia karty telewizora przez dostawcę, a w jego konsekwencji naruszenie obowiązku udostępnienia karty przez dystrybutora. Trzecie znaczące naruszenie dotyczyło braku etykiety na produkcie.

Dokładny podział ustalonych naruszeń dla 23 telewizorów przedstawia się następująco:

Naruszenie obowiązków dotyczących produktów wykorzystujących energię wiąże się z koniecznością nałożenia przez organ kontrolujący administracyjnej kary pieniężnej. Świadomość konsekwencji jest niezmiernie istotna dla potencjalnego sprzedawcy, ponieważ przewidziane przez ustawę kary pieniężne są bardzo dotkliwe, a ustawa nie przewiduje możliwości odstąpienia od ich nałożenia. Przewidziana w art. 17 ustawy kara pieniężna stanowi równowartość od pięciokrotności do dwudziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w sektorze przedsiębiorstw. Minimalna kara pieniężna wynosi zatem równowartość ponad 18 tysięcy złotych.

W 2014 r. Prezes UKE zobowiązany był nałożyć decyzjami administracyjnymi kary:

- na 9 dystrybutorów (sprzedawców) produktów wykorzystujących energię,
- na 4 dostawców (importerów lub producentów) produktów wykorzystujących energię.

Łącznie nałożone kary pieniężne na przedsiębiorców wyniosły 237 tysięcy złotych.